

TVIRTA SVEIKATA - PASTOVI LAIMĖ

Kūno, proto ir jausmų darnos pagrindai

Naujausių mokslo žinių populiarius perteikimas
JONAS ADOMAVICIUS, M. D.

ALKOHOLIZMAS YRA MEDŽIAGOS APIKAITOS LIGA (15)

Susipažinkime iš pagrindų su viena didžiausių žmonijos rykščių — alkoholizmu, tada kiek lengviau bus su juo dorotis.

Mediciniškas raginimas

Kiekvienas, kuris studijavo alkoholizmą, negali nuneigti, kad alkoholizmas yra medžiagos apykaitos liga (metabolic disease), tai yra pažeidimas kūno biocheminėje mašinerijoje. Nutaręs alkoholis patenka į žmogaus medžiagos apykaitą, kitaip ir būtų negali. Kai gausiai svaigalai geriami tada gali būti pakeistas visos medžiagos apykaitos vyksmas kūne. Čia ir glūdi šio pakastis, kodėl taip nesiseka išmalkinti girtavimą: jis neat. yra medžiagos apykaitos liga. Dabartinio laiko medicinos mokslo tyrinėtojai sunkiai supranta didžiąsias medžiagos apykaitos kūno ligas, ir dėl to jų tvarkymas kol kas esti nepakankamas.

DIDŽIOSIOS LIGOS TURI SAVAS SAKNIS MEDŽIAGOS APIKAITOJE

Daugelis didžiųjų žmogaus negerovių turi savas stiprias sakis, suleidusias į kūno audinių — celių medžiagos apykaitą. Iš tokių yra proto ligos, kraujospytakai, inkstų nepakankamumas, raumenų nykimas, daugybė sklerozė, vėžys ir daugelis kitų. Tų ir kitų ligų sudėtingumas sukelia galvos skausmą, kiekvienam tyrinėtojų. Vienas žmogaus kūno medžiagos apykaitos žinovai turi geresnę gelimybę tvarkyti su minėtomis negerovėmis.

Isigytos žinios bendroje chemijoje, organinėje ir fizineje chemijoje, o taip pat ir biologinėje chemijoje, biologijoje ir genetikoje yra medžiagos apykaitai svarbi pagrindas. Nedaugelis tyrinėtojų esti tokiomis žiniomis apsišarvavę, todėl ir darosi toji medžiagos apykaita ne visiems gerai suprantama.

Medžiagos apykaita kūne yra labai sudėtingas dalykas. Per pokyčius dešimtmečius jos supratimui yra padaryta didelė pažanga. Dabar yra žinoma net trys tūkstančiai medžiagos apykaitos vardu ir formų. Surasta tūkstantis ir šimtas celių variklių (enzymų), jie keičia medžiagas kūne. Medžiagos apykaitos išlaidos ir enzymai yra susiję knygose bei tam tikrose lentelėse.

Kūno medžiagos apykaitos su pratimais dirbant, nustatyta, kad ji yra daugiau komplikacija. Anot jo lentelės dar daugiau sudėtingas gausis. Net visą gyvenimą mokslininkas biologas pasveiči supratimui vienos mažos medžiagos apykaitos dalies.

Bendrai paėmus, teisingai bus tvirtinti, kad medžiagos apykaita kūne apima tūkstančius celių variklių (enzymų) ir tiems tūkstančiams atsakančius cheminius pakitimus. Tokie pakitimai žmo-

gaus kūne vyksta kas sekundę, kas minutę. Taigi mūsų kūnas nuolat sudėtingam didelio miesto gyvenimui, kurį tūkstantai fabriku, darbininkų ir kitų tarnautojų savo darbą tvarkingai atlieka.

KIEK VIENO ŽMOGAUS MEDŽIAGOS APIKAITA SKIRIASI NUO KITO

Bendros žinios apie žmogaus medžiagos apykaitą gausėja, bet darosi sunkiau suprasti apie skirtingumus medžiagos apykaitoje, kurie vis savi yra po kiekvieną žmogų. Didelis dalykas yra pavienio žmogaus medžiagos apykaitos savitumai, kurie padidina žmogaus jautrumą girtavimui. Todėl palengva gausėja žinios studijuojant alkoholizmą kaip vieną medžiagos apykaitos ligą. Toks studijavimas nėra lengvas, bet ir ne beviltiškas.

Išvada. Pameškime tingynytės ir apsilaidimo skraistę, kuria dauguma mūsų žmonių yra apsišarvę. Pamininkai, pradėkime domėtis savo sveikatos pagrindais nuo šiandien. Į būrelį, klubus, suėję, šalia kasdieninių pašnekečių, domėtis pradėkime savo sveikatos pagerinimui dabar, o ne kitą kartą. Ryškimes taisyti savo kūno medžiagos apykaitą ir stenkimės tokio ryžto įgyvendinti nuo šiandien, tokią veiklą pradėję. Daugiau tuo reikalu kitą kartą.

Pasikaučiui. Dr. Roger J. Williams: The Prevention of Alcoholism Through Nutrition. Bantam Books.

STENKIMĖS GERU PATA- RIMU PASINAUDOTI

PIENAS SAUGO NUO STOROSIOS ŽARNOS VĖŽIO

Klausimas. Jau žinome, kad stambiai maltų javų duona su vaisiais ir daržovėmis — ten esamos sėklos (fiber) saugo žmogaus storąją žarną nuo vėžio. Dabar sužinojau, kad ir pienas tokią apsaugą teikia. Ar tai tiesa, prašau, Gerb. Daktare, paaiškinti.

Juozas Palutis skaito savo kūrybą Alyudo pažmonyje. Lietuvos sodyboje.
Nuotrauka M. Nagio

t. Dėkoju iš anksto.

Atsakymas. Dvi-trys suklindęs lėso pieno, išgerto kasdien, saugo žmogaus storąją žarną nuo vėžio: pagatūna kraujyje kalcio ir vitamino D kiekį.

Per paskutinius 20 metų buvo tuo reikalu atlikti tyrimai California universitete, San Diego mieste. Vėžys storąją žarną, dažniau atsiranda pas tokius žmones, kurie gyvena tamsiose patalpose, mažai saulės maži. Smulkūs priklauso prie tokių patalpų. Pas žmones, jų kraujyje esti mažiau negu reikia vitamino D. O jei toks žmogus dar mažai pieno geria (taip elgiasi beveik visi mūsų kaimiškai), ir dėl to pamazinti kalcio kiekį kraujyje turi, tai tie du sumažėjimai (vitamino D ir kalcio) žmogaus kraujyje kveičia vėžį į minėtai besiliginčių žmonių storąją žarną.

Taigi, visai pigiai kiekvienas gali gerinti savo sveikatą, tolimi savo storąją žarną nuo vėžio, jei jis įprastinai apsisėdęs ir nuteiktai sveiko proto turės.

NUOKE VAIŠIAI — GYVY- BINGUMO SALTINIS

Klausimas. Ar tikrai yra naudinga valgyti vaisius, daržoves kaip dabar daug kas pataria? Aš pensininkas, neturiu dantų, protezas kliba, nesukramtau jų, todėl ir nevalgau. Man pakanka košių su pienu valgiai. Ar to negana?

Atsakymas. Žinoma, kad negana! Pirmiausia, reikia sutvarkyti savo burnoje šiekarnę — pas dantų gydytoją dar nevalges tuo at eikite pradėti tvarkyti dantis. Šitoks apsilaidumas yra ne vienareikšmiškas, nedovanotinas. Tikrai, tokių apsilaidelių jau neturėtų rasti mūsų tarpe. Tai patys sau per anksti tokie duobkaskai duobę kasa.

Vaisiai ir daržovės auga ne žmogaus sunaudojimui, bet tai yra sėklos būsimiems augalams ir jiems maistas. Juose esamos sėklos žemėje būdamos išaugina naujus augalus. Jaukiam augalui reikalinga labai gera dirva. Todėl vaisiuose, daržovėse yra sukaupta gausybė naudingų medžiagų. Jomis maitinasi dygstantys augalai.

Todėl mes, žmonės, ypač pensininkai naudojimes vaisiais ir daržovėmis savo sveikatos gerinimui palaikymui. Virkime, tušykime, tinkime, sukokime

verskime vaisius ir daržoves, bet būtinai jas gausiausiai naudokime. Būtinai tris, keturis kartus per dieną gausiai vaisių ir daržovių kiekvienas suvalgyti turime. Jei pageidaujame geros sveikatos apturėti, net gana senyvo amžiaus sulaukę. Tik ir čia protas reikalingas, kad mes dėl tokelio neišvengtume iš tikrųjų sveikatos vedimo kelio.

Mielės — Geriausias Mineralų ir Vitaminų Šaltinis

Klausimas. Koks pensininkui yra geriausias ir pigiausias vitaminų mineralų šaltinis, nes aš neturiu pinigų visokioms vitaminų ir mineralų pildinėms, taip visur garsinamoms. Manau, tas bus naudinga žinoti ir visiems kitoms fibros pajėgas turintiems. Ačiū.

Atsakymas. Aš jau mielės (brewer's yeast) yra geriausias (Tamsiai rūšies vitaminai yra mieliausi visiems kitoms vitaminų mineralų šaltiniams. Mielės galima naudoti įvairiai pavidale: tablečių, kruopų, sviestų — keptumnaudojamų ir net skystų. Bet devynis gramais mielių paroje reikia suvalgyti kiekvienam pagal savo skonį jų pavydą pasirenkant. Viena jos vienodai geros. Galima kasdien užsibarstyti jų ant bet kokių valgių ar į sriubą sudedant. Jei tabletes, jos po pusę gramo, tai reikės astuoniolika jų, o kruopų pavydale — du valgomuosius šaukštus paroje su naudoti.

Visi jau žinome ir dar nesuvisi B rūšies vitaminai yra mieliausi. Tokios rūšies vitaminai yra nervų maistas. Dar mieliausi yra fosforas, kalcis, kalis (potasium), magnis, natrias, varis, geležis, cinkas, manganas ir dar daug kitų svarbių mineralų.

Skirtumas Tarp Jogurto ir Rūgusio Pieno

Klausimas. Aš labai mėgstu jogurtą, tik jis brangesnis už suvalgytą namie pieną. Kol dirbau, tai niekis buvo ir brangiau, todėl, bet dabar reikia pensininkai ir sucentu skaityti. Mėgstu ir rūgų pieną, pati moku gaminti sufauginti. Ar yra maistingesnis ar valgesnis koks nors produktas? Prašau, paaiškinti. Dėkoju.

Atsakymas. Tamsos mišrios, vauginto pieno skirtingos dvi rūšys jogurtas ir rūgusis pienas, yra vienodai maistingos, kūni naudingos, skanūs ir gerai virš

kinama. Todėl visi imkime vienas nuo kito pienu raugintus ir visada — net kasdien, ypač šiltesnėse dienose, į valgykimą su juoda — stambiai maltų javų duona ar bulvėmis valgykime. Taip elgdami apturėsime daug vitaminų ir mineralų.

Bakterijų yra ir naudingų žmogui. Jogurtas yra pienas, tik suvaugintas dviejų naudingų bakterijų (lactobacillus bulgarius ir streptococcus thermophilus). Jos dauginasi piene ir suvaugina pieno cukrų į jogurtą — padaro iš to cukraus pieno rūgštį (lactic acid). Ta rūgštis įgute sukreina baltimus ir veikia kaip konservantus. Suvalgus jogurtą, jame esamos bakterijos padeda sunaikinti puviną sukeliančias bakterijas žarnose (storingose). Taip ir išvengia, kad naudingos bakterijos padeda žmogui savo kūną užlaikyti sveiką ir veikli.

Gi, mūsų rūgusis pienas yra suvauginamas pieno naudingų bacilių. Jo nauda žmogui lygiai gera, kaip ir mišnio jogurto. Mūsų rūgusis pienas prilygsta jogurto teikiamai naudai. Todėl visi ne tik patys naudokime savo suvaugintą pieną, bet ir vaikus įpraukime jį naudoti. Įpratę nuo mažens, jie jį naudos visą laiką.

Namuose Jogurto Pasigaminimas

Pigiaus atsis, jei patys namuose gaminsime jogurtą. Tai lengvas darbas, galima naudoti bet kokio gyvūlio pieną ir bet kokią rūšį saldu, nugriebtą, išgaudintą ar sausą — pieno miltelius. Mes naudojame neriebų: 2 procentų ar nugriebtą, nors ir ne taip skanu, bet sveikesnis. Lietuvių mėgsta karvės pieną. Ožkos yra pernubus. Svarbu ne tik skanu, bet ir sveika — sklerozę nedidinantį pieną, jogurtą naudoti.

Reikia nusipirkti pradžioje paprasto (skysto) ar džiovinto — pakeičiusio jogurto raugo (jogurt strater). Jei neturima namuose ar negalima pasikolinti iš kamynų, tai prisis nusipirkti iš Health Food Store. Kartą pasidarius jogurtą, reikės jo rauginti kitam kartui, niekada daugiau nereikės jo pirkti.

Jogurtas Daromas Šilap

1. Tris, keturis produktus pieno pašildyk iki užvirimo prikaištuveje (saucepant).
2. Nuimk prikaištuvę nuo ugnies ir atšaldyk iki drungnumo (apie F. 110).
3. Įdėk du valgomuosius šaukštus skysto jogurto raugo, arba vieną pakelį sauso jo raugo. Lengvai, atsargiai išmaišyk tą raugą.
4. Tą mišinį reikia laikyti pastovioje temperatūroje keletą (nuo 4 iki 10) valandų (tarp 90-120 laipsnių). Čia ir yra pastaptis pasiekimui: reikia pastovios temperatūros. Tam galima naudoti plačiu kaklu termosą (fude - mouth Thermos) ar nusipirkti elektrinį jogurto gamiklį (elektrio yogurt maker — pirkti iš Health Food store).
5. Tą mišinį pastovioje temperatūroje turi būti laikomas nuo keturių iki dešimt valandų, priklausomai, kokio skonio nori jogurtą pasigaminti: trumpiau laikysi pastovioje temperatūroje — tuo lengvesnio skonio (ne tokį rūgštų) jogurtą gausi. Ilgiau laikant, jogurtas darosi aštrus — rūgštus.
6. Po minėto palaikymo pastovioje temperatūroje, dėk mišinį į šaldytuvą mažiausiai trims valandoms.
7. Tada gali jogurtą valgyti, panašiai kaip ir rūgų pieną, su bulvėmis, su daržovėmis (agurkais) ar vaisiais be uogomis.
8. Neįprastai pasidaryti jogurto raugo kham kartui, nereikės, šnauje pirkti. Taip, (uk, darydavo lietuviai su duonos raugu Lietuvių Skanūs apytai).

KILNIOS MINTYS

Kaip mašina netra be piktan-

los baterijos, taip kiekvienam iš mūsų reikia kasdien prisikrauti savo bateriją — akumuliatų: savo nusiteikimų kamykla. Tas atliekama nuo kasdienybės atsitojus bent 5-10-20 minučių: patogia atsisėdus, atsipalaidavus raumenis, užimerkus ir palengva giliai alsuojant savomis kilniomis mintimis dūmojant.

Gyvenimo išmintingą patirtis įvede daug sveikatai naudingų niostatų. Savu laiku žydų reikią saugoję savųjų žvėdų: jie raiukas plovė prieš valgį, naudojo svogūnus ir česnakus labai gausiai. Vis tai elgesiai naudingi sveikatai. Dabar jau žinome, kad svogūnėlis daržovės saugo žmogaus kraują nuo perdidelio krešėjimo, taigi nuo širdies atakų ir nuo stroko. Tai daugiau išoriniais daiktais rūpinamasis.

Kristus kreipė dėmesį ir į žmogaus vidus — jo dvasinius reikalus. Jis tvirtino, kad net daugiau žmogų sutepa tai, kas išėjusi iš jo burnos, o ne kas įėjusi. Visų šeimos narių kartu prie stalo susėdimas ir pasimeldus valgymas stiprina visų jų ne tik kūną, bet ir dvasią, šildo jų tarpusavio santykiavimą.

Maistą reikia gerbti ir džiaugtis jį, kad ir paprasto, ganėtinai turimi. Pasaulyje yra daugiau alkanų, negu sočių žmonių. Todėl ne trupučio nereikia niekais mėtyti, valkai jais tegul lesina paukštelius, mokosi maistą gerbti nuo mažens. Laikykime maistą Dangaus dovana, nes šiandien jo turint, rytoj gali būti jo stokai.

Lietuviai ne tik rankas plovė prieš valgį, bet ir maudosi kas šeštadienį ir prieš šventes. Dabar vienitumas gausia maistu tarpe. Nenusiminkime dėl pasikėtimų, gyvenimo apstovių, dėl šeimos narių išisklaidymo. Sėsdami prie stalo momentui susikaupkime, susikaupkime ir Tverejui dėkokime, kad sveiki išlikome ir duonos kėniui užsidirbome.

APIE GRYBUS

Tai dieneles lyja, lyja, Zemė trokšta, ryte ryja, Daug kas važiuoja pagrybauti, Tik musinirų venkit rauti.

Jeigu norit dar gyventi, Bei kitų metų sulaukti, Mat, tie grybai apgaubingi, Margi, garžūs ir spalvingi.

Aš jums galiu pasakyti, Bet nereikia jęs mokytį, Kaip važiuoti mes grybauti, Žodžiu sakant, smagurauti.

Ten giraitė ant kalnelio, Prie pat pietinio kelio, Matos grybai jau nuo tolo, Ir grybauti rodo noro.

O ten grybų daug visokių, Ant nelaimės nevienokių, Bile grybai, kas kam darbo, Mes surinkom juos be vargo.

Tik vėliau grybų pavalgys, Lyg kas ausin pakūždėjo, Pasirūpink kur graborius, Nes jau vidurius skaudėjo.

Nors grybauti yra gerai, Mes jau žinom nuo senai, Kurios grybus musmiriai, Su jais būkime atsargiai.

Tai dieneles lyja, lyja, Zemė trokšta, ryte ryja, Daug kas važiuos pagrybauti, Tik musinirų venkit rauti.

A. Jusas

MEET THE CHALLENGE!

SERVE WITH PRIDE IN THE NATIONAL GUARD

Great American Dream Machine.

There is no place that is made of dreams. And, U.S. Savings Bonds have been helping to make your dreams come true for years. Bonds mature in less than a year. That means your dreams are coming true faster than ever before. You can buy shares in your favorite dream by joining the Payroll Savings Plan where you work, or the 401-K plan where you don't. Before you know it, your American dream will be a reality.

Take stock in America.

Jonas Baleska (kr.), Alfonsas Sidagis ir Marijonas snapsys dainuoja Alyudo pažmonyje. Lietuvos sodyboje.
Nuotrauka M. Nagio

MAŽOSIOS LIETUVOS REZISTENCINIS SAJUDIS

(Tęsinys)

Kalbėmės Vilijus Pėteraitis iš Kanados skaitė labai išsamiai, mokslinę paskaitą "Mažoji Lietuva vandenvardžio sviesoje", palyginamas su Didž. Lietuvos ir Vakarų Europos vandenvardžiais. Pavyzdžiui: jis palygino Klaipėdos kr. upę Danę, kuri teka per Klaipėdos miestą ir įteka į Jūrą, ir kuri savo kamieniu yra identiška Dunojaus, upei ir skiriasi tik balais kalta.

Buvo ir keli paklausimai, dėl Dunojaus nuplėtimo lietuvių liaudies dainose ir gyvenvietės pavadinimo Padunijos, buvusio Kretingos apskr. Skuodo valsčiuje, tuos paklausimus kalb. V. Pėteraitis pasistengė tinkamai atsakyti.

Suvažiavimas nutarė, kad Maž. Lietuvos Rezistencinio sąjūdžio valdyba kreiptųsi į VLIKo valdybą ir prašytų, kad į bendrą Lietuvos vadovimo — laisvinimo programą įjungtų ir Mažosios Lietuvos išlaisvinimo reikalą.

Kalbėmės ir istorikas V. Pėteraitis (kalbininkas kartu būna ir istorikas, nes kalbos tyrinėjimas, tampa ir istorija su tautos praeimi) pabrėžė, kad kreipiantis į VLIKą reikia konkrečiai nurodyti, kokio ploto ribose ta Mažoji Lietuva yra pageduotą ir išlaisvinti ir prijungti prie Didž. Lietuvos. Išlaisvinimo pagedavimas turi būti paremtas kokia nors istorijai, tarptautiniais dokumentais — sutartimis, o ne šiaip tūsimais žodžiais.

Ypač pagalbą atėjo A. Regis, mironydamas, kad jau 1946 metais Mažosios Lietuvos Tarybos pirm. ir VLIKo valdybos narys Erdmonas Simonaitis Maž. Lietuvos Tarybos vardu iškėlė JAV State Departmentui deklaraciją, kur pabrėžiama, kad Mažoji Lietuva pagal Potsdamo liniją būtų prijungta prie Lietuvos valstybės. Ta deklaracija esanti įregistruota JAV State Departmente.

Bandžiau gauti tos deklaracijos kopiją, bet nepasisekė. Reikia pastebėti, kad Potsdamo linija, maždaug, sutampa su Mažosios Lietuvos lietuvių gyvenamųjų vietų linija.

Nepasisekus gauti Erdmonas Simonaitis deklaracijos kopijos, prisiejo daugiau žinių ieškoti kitur.

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

LITERATURA. Lietuvių literatūros, meno ir mokslų m. metraštis. Jame yra vertingi, mokytojai rašę straipsniai, V. Kriščiūnas, Igno Stapeleio, Vincas Maciūnas, P. Jonikas, V. Stankas, J. Runkelis, dr. Kazio Grinčiaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V. Meškaus straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis ir M. K. Čurkio, M. Šileikio, V. Kadubos, A. Rūkštelės ir A. Varskūnų paveikslais. 365 pusl. knyga kainuoja tik \$2.

DAIŲ AVENTŲ LAUKUOSE, poetės, rašytojos ir t. t. šios šokių pirmūnės Juosės Valčiūnienės atsiminimai apie dainas, festivalus bei jų istoriją ir eigą. Įdomi skaityti ir nedideliuosius tiems, gerintis autorės puikiu stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkulisais. Studija yra 151 pusl., kainuoja \$2.

VIENTISO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Antano Rūkio aprašas, kas buvo Adomaičio — Dėdės šerno gyvenimas. Tai ne sausas gyvenimo bruožų aprašymas, bet tikslus ir laikotarpio buities litratūrinė studija, suskirstyta skirnelėmis. Ta 203 puslapių knyga parduodama tik už \$2.

LIETUVIŠKASIS PAMARYS, Henriko Tomo-Tamaliūno Romai parašyta studija apie Rytprūsius, remianis Pakalnės laubavos apskrityje duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidinyje iliustruotas nuotraukomis, pabalgoje duodami vietovardžių pavadinimai ir jų vertimai į vokiečių kalbą. Čaba sudėtingoje 333 pusl. knygoje yra Rytprūsių šeimynai. Kaina \$2.

KĄ LAUKIA LIMA, rašytojos Petronėlės Ortašaitės atsiminimai ir mintys apie asmenis ir vietą neprik. Lietuvoje ir pū mataisiais bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 234 puslapius, bet kainuoja tik \$2.

JULIUS JANONIS, poetas ir revoliucionierius, nesuprasiantis ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik a. fargo Jankino knygoje apie Juliaus Janonio gyvenimą ir poeziją. Dabar būtų jį galima pavadinti kovotoju už žmogaus teisę. Knyga yra didelio formato, 265 puslapiai, kainuoja \$4.

8 NATIONŲ NOVELA, M. Rozenko kūryba. J. Valašas vertė. 304 pusl. knygoje yra 8 apsakymų novelių. Kaina \$2.

Knygos gaunamos Neujenos, 1729 So. Halsted St., Chicago, IL 60603. Užsakymai priimami, patalpa, patalpa, patalpa, patalpa.

tuosė šaltiniuose.

Atsiverčiau Lietuvių Enciklopedijos XVIII tomo, 39 psl., kur kalbama apie Mažosios Lietuvos Tarybą. Buvo Mažosios Lietuvos Tarybos vicepirm., buvęs VLIKo vykdomosios tarybos narys, buvęs ilgametis Mažosios Lietuvos Rezistencinio sąjūdžio pirm., dabar garbės pirmininkas, Klaipėdiškis teisininkas Martynas Brakas ten šiaip rašo:

"Tik po II-jo pas. karo, M. Lietuvai patekus po rusiškoju jungu, ir 1945 Potsdamo konferencijos nutarimu atskyrus visą M. Lietuvą nuo Vokietijos, M. Lietuvos lietuviai vėl ėmė t. t. savo politinę veiklą ir atgaivino savo tautinę ir politinę atstovystę. M. L. T. (Mažosios Lietuvos Taryba, A. P.). Atsidūrė V. Vokietijoje, M. Lietuvos lietuviai 1946 XI 6 Fuldėje atkūrė M. L. T. ir kartu paskelbė deklaraciją, kurioje pakartotinai pareiškė, savo tvirtą valią atsiskirti nuo Vokietijos ir susijungti su savo tautos kamieniu bendroje Lietuvos valstybėje. Tą deklaraciją kreipiamasi į demokratines pasaulio valstybes su prašymu: 1. parmiti liet. tautos reikalavimus ir padėti jai išsivaduoti iš naktio rytu okupanto jungo; 2. atkurti M. Lietuvą nuo Aismarių ties Rudkalnių iki šventinių ties Suvalkais, — kad jį galėtų susijungti su išsivertintą D. Lietuvą. 1947 I 15 paskelbė protestą prieš M. Lietuvos gyventojų naikinimą ir M. Lietuvos kolonizavimą rusais, prašydami M. Lietuvos valdymą pavesi Jungtinių Tautų Komisijai ir vietos lietuviams leisti sukurti savo valdžią.

Savaime aišku, kad ta Maž. Lietuvos Tarybos deklaracija, kurią pasirašė pirmininkas E. Simonaitis, buvo pasiūta ir JAV State Depart. ir ten ji buvo įregistruota.

Tai pat pagal 1945 m. Potsdamo konferencijos nutarimą Mažoji Lietuva buvo atskirta nuo Vokietijos ir laikinai pavesta administruoti Sovietų S-gai. Mažoji Lietuva trylikame šimtmetyje, per penkis dešimt metų užsitęsusių karų žiaurios vokiečių kėrybių ordino buvo nuklaupyta, nežmoniška priespauda paverstė į prūsi ir lietuvių valdomą žemės žemės koloniją.

Dail. Pocevičiūtė

Natūrmortas. A. J. J. J.

DIDYSIS VARPAS

(Tęsinys)

Balandis neįprastai Abu išlėkė ir sustojo angė.

Jau nebelyja. Gražumėlis tokiam ore keliauti ir svečius. Dar sūspėjus, krikščynos be manęs nepasidės! — Ji krinkelėjo ir nusiūbavo pro katedrą. Balandis gi palengva nuplansojo į rutulį.

Ten visą apsakė, kad seniausis varpas esąs prie katedros. Sustoję palangėje balandžiai ilgai gindžiosi, kreipėsi į sekretorių neįėjantį žąsies plunksną, užkištą už ausies. Šis išvertė pageltusius miesto raštus, kur sukišo daug varpų, liedintų ir sutirpintų į patrankas. Surado žinias ir apie pirmąjį katedros varpą.

Sutūpę ratu balandžiai net mirktelėsi nendrį, — taip jiems buvo įdomu. Tačiau toji vieta,

zuojamos vokiečiais atėjūnais ir šalis germanizuojama.

Šiandien Vokietijos valdžia ir Mažosios Lietuvos teritoriją pretenzijų nebereikia ir ji negalėtų, nos Potsdamo nutarimai nėra panaikinti.

Antanas Pleškys

kur buvo įrašyti metai, buvo kandių pragaušta. Taip niekas ir nežinojo, kada nuliendintas ir pakrikčytas pirmasis varpas.

Balandžiui patiko ši istorija ir kitą dieną būriais nuskrido į katedrą. Jau angos juodavo varnų nepasidės! — Ji krinkelėjo ir nusiūbavo pro katedrą. Balandis gi palengva nuplansojo į rutulį.

O ko jūs čia? Marš prie vaikų. Aš jums papasakosiu visą! — Ji išvairė krankles ir užsipoilė balandžius. — Tinginiai, vos tik nutūpė, tuoj miegoti rengėsi. Aš gi lakstau supluktus nuo ankštų rytu, skelbiu naujieną. Lai-mė, kad suradau varpą, kitaip jūs nieko nežinotumėt, prakeikti miegaliai.

Balandžiai sušaukę plunksnas, byrketelėdavo sparnu ir žiūrėjo į varpą. Varna pasipiktino tokiu elgesiu: prasigrūdė pro visus ir užėmė geriausią vietą.

Prašau tylos ir daugiau pagarbos mūsų pasididžiavimui, — iškilmingai tarė varna. Kai balandžiai stovėjo ratu, ji įkranktelėjo: — Didysis varpė, dabar gali papasakoti trumpai ir vaizdžiai, kaip atsimeni. Prašau nesigir-

ti, nes pagyrų nemėgstu ir jomis netikiu!

Jūs čia? atsiliepė langvai ošdamas varpas. — Linksma, kail gerieji paukščiai aplankė senį, surūdijusį, suskilusį, dulkėm aptrauktą... Visą naktį svajoja, kažko ilgėjaus, girdėjau lietus išplautus balsus. Ak, tai praeitis, praeitis...

Tu nori, kad mes vektume? Ne, ne negalvok taip. Pasakok greičiau, — pertraukė varna.

Atleiskit seniui. Truputį užsisvajojau. Vėjas šių naktį svečiavosi, ir aš daug prisiminiau. Kai mirė Vytautas pasidariau tada šaltas. Daug kartų skambėjau, bet retai kada užkaišdavo mano briaunos. Šaukiau karalius ir sostą, guldžiau juos į kapus. Ir Šv. Kazimierui gaudžiau ir, prisipažinsiu, verkiau: toks jaunas nužydėjo lėlija. Paskui bylojau tą patį vyksupams ir elgetoms. Kiek pro mane praėjo didžiųjų karių galiūnų, paprastų žmonių nuskubėjo be pėdsako.

Vienas balandis neišlaikė: apsisverkę supaudintas griaudžios kalbos. Varna tuoj sumirktelėjo ir pastebėjo:

Mes žinome, daug miršta. Užvakar ir mano dėdė didvyriškai žuvo nuo katinų, bet aš nevertčiau. Prašyčiau visiems rimčiau.

Kartą atsitiko baisūs dalykai. — atsiduso varpas. — Bu-vau įpratus tikėti, kad taip visada bus: matysiu aikštę, saulėtus namus, bet vienais metais įsiliejo į miestą svetima kariuomenė ir rytų. Ak, tada sudrebėjo ažuorlinės staklės, trūkinėjo virvės, mano šalta širdis paraudo nuo karščio. Susijaudinęs kviečiau vi-

nus gintis, išsargoti miestą. Jie "Atėis valanda ir tu kalbėsi savo kalba", — tarė jie man atsisveikėdams. Ir bėgo per namus, šoko iki manęs. Aš buvau aukštai, ir jos nepasiekė manęs. Aš gaudžiau ir per ugnį, šurpuliavau šaukiau. Rūstūs kareiviai šoko į bokštą, kardais kapojo iš miego — sugaudžiau. Žinau, mano šonai, o aš dar garsiau skambėjau. Tačiau, gal tai pas-kutinės valandos, tegu įrašo į knygas, kad mieste liko vienas, kuris nepasidavė. Neįveikė manęs, jie nukirto virves ir senąjį varpininką nužudė. Per mane, pažalavusį, aprūdijusį, riedėjo didelės ašaros. Nenudžiūvino jų nei vėjas, nei saulė. Jie, tie svetimieji, pasirišo naujas virves ir norėjo prakalbinti mane, kad juos džiuginčiau, bet balsu neišdaviau. Buvau nebylys, aš šaltas, stunges varis. O kai jie pasitraukė, vėl nuliūdę gyventojai pakėlė akis, nes aš skambėjau. Pesakojau kitą: kviečiau bur-tis ir dirbti, įsiklausyti į mano balsą, ateinantį iš senų laikų. Miestas gi nebesuprato manęs. Paskui vėl atėjo svetimieji iš ma-rių, pasikėlė vėliau nauja ugnis, kuri pasiekė ir mano bokštą. Ji piktai tyčiojosi ir sakė man: nuliudyti tavo amžinai. Suėdė ma-no siją, ir puolai žemyn. Pra-mušiau mūrus ir suskilau.

Mano žaizdas sugydė, vėl pa-kabino, bet ilgai nesidžiaugiau atėjo svetimieji, ir mieste nebė-lė ko mano valdovų. Tada siūbavau liūdnas, ir retas kas suprato ma-no kalbą, ir iš jų gautas malonus sutikimas pasinaudoti jų patal-pomis".

Jie kalbėjo: "Jeigu tu toliau skambėsi, jie išves tave sveturi. Turi pasilikti čia, nes čia gimėi". Jie slapta užmūrė mano angas, kad svetimieji akys nematytų.

Piktai sukrankė ir dingo. Ba-landžiai tūpėjo valandėlę, susi-mastę, susigūžę. Fildami ratu, jie linkėjo galvoms ir skrido į angą. Iš ten, suplakę sparnais, suko aplink bokštą. Į juos švietė vi-durdienio saulė.

Paulius Jurkus

Du ereliai — senis ir jauniklis skrenda padangėje. Virš jų gal-vų pralekia spausminis lėktu-vas. Jauniklis klausia:

— Kodėl tas paukštis taip sku-bėsi?

— Jei tau būdoga rūktyti ir tu skubėtum, — atsakė senis.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

yra seniausia, didžiausia ir turtingiausia lietuvių fraternalinė organizacija, lietuviams išlikimui tarnaujanti jau per 97 metus.

SLA — atlieka kultūrinis darbus, gelbsti ir kitiems, kurie tuos darbus dirba.

SLA — išmoko daugiau kaip ASTUONIS MILIJONUS dolerių apdraudę savo narius.

SLA — apdraudžia pigiausiomis kainomis. SLA neieško pelno, nariams patarnauja tik savišalpos pagrindu. Kiekvienas lietuvis ir lietuvių draugas gali susivienijime apsidrausti iki \$10,000.

SLA — apdraudžia ir Taupomąją apdraudą — Endowment Insurance, kuri ypač naudinga jaunimui, siekiančiam aukštojo mokslo ir jų gyvenimo pradžiai.

SLA — vaikus apdraudžia pigia terminuota apdrauda: už \$1,000 apdraudęs suma temoka tik \$3.00 metams.

SLA — kuopu yra visose lietuvių kolonijose. Kreipkitės į savo apylinkės kuopų veikėjus, jie jums mielai paaiškins ir SLA įsirašyti.

Galite kreiptis ir tiesiai į SLA Centrą:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 W. 30th St., New York, N.Y. 10001

Tel. (212) 563-2210

Inda LIODAS MIKSYS,

60 metų studijavęs, kaip

IS PRAEITIES UKANŲ

ATEINA LIETUVA,

parašė 700 puslapių knygą, kurioje sudėjo viską, kas bet kada ir bet kur, bet kuria kalba buvo parašyta apie Lietuvą, lietuvius ir lietuvių kalbą. Jis mokėsi kartu su kun. Jaunium ir prof. M. Būga pas geriausius šimtmečio pradžios kalbininkus, padarė lietuvių kalbą liečiančias ištraukas, paruošė tikslius vertimus ir patarė mums toliau studijuoti.

Kaina \$2. Kiek vietų lieka, kaina \$2.

NAUJIENOS

307 W. 30th St., Chicago, IL 60603

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily, Except Sunday, Monday and Holidays,
by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.

1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608 Telephone 421-6106

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS, USPS 3749-000

Postmaster: Send address changes to Naujienos

1739 So. Halsted St., Chicago, IL 60608

As of January 1, 1980	
Subscription Rates:	
Chicago \$45.00 per year, \$24.00 per 3 months, \$12.00 per 1 month.	
Other USA locations \$48.00 per year, \$24.00 per 3 months, \$12.00 per 1 month.	
Canada \$55.00 per year, \$28.00 per 3 months, \$14.00 per 1 month.	
Other countries \$60.00 per year, \$30.00 per 3 months, \$15.00 per 1 month.	
25 cents per copy	
Nuo sausio pirmos dienos	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestinėse:	
metams	\$45.00
pusei metų	\$24.00
trims mėnesiams	\$12.00
viename mėnesiui	\$4.00
Užsienioose:	
metams	\$48.00
pusei metų	\$28.00
trims mėnesiams	\$14.00
viename mėnesiui	\$5.00
Kitoje JAV vietoje:	
vienam mėnesiui	
\$5.00	
NAUJINIŲ raštinė atidaro kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Sekmadieniais — iki 12 val.	

IS TABOR FARMOS I JEZUITŲ CENTRĄ

Šiomis dienomis Tabor farmoje įvyko metinė Santarėčių — šviesiečių konferencija. Pora valdybos narių išsikvietė iš Vilniaus 4-rius artistus paskaityti ir padainuoti kelias lietuviškas daineles.

Santaros — šviesos narių skaičius yra labai nedidelis, dainininkų kvietimų galemtu ant pirštų suskaityti. Niekas apie tą jų konferenciją nieko nebūtų žinojęs, jeigu Draugo redakcija nebūtų įdėjus pokalbio su Mokinu. Būtų nieko nebūtų ir jėzuitų centre, jeigu marijonų redaguojamas katalikų Draugas būtų atvažiavęs Maskvos agentų neišgarsinęs. Draugas pranešė, kad atvažiavusieji 4 lietuviai artistai jėzuitų namuose aiškina apie lietuvišką literatūros kritiką, Jėzuitų centre susirinko dvigubai daugiau, negu Tabor farmoje.

Jeigu Draugo redakatoriai būtų neišgarsinę atvykusių keturių artistų, tai niekas apie jiems ruošiamą priėmimą taip pat būtų nežinojęs. Žmonių skaičius būtų buvęs kiek mažesnis, jeigu Draugo redakcijos nariai nebūtų prasiskverbę pro piketininkus.

Amerikos Lietuvių Taryba, patyrusi apie jėzuitų centre ruošiamą priėmimą atvykusiems Vilniaus artistams, nutarė įspėti Chicago lietuvių apie Chicago Maskvai tarnaujančius atvykusius lietuvių ir patarė su jais nebendrauti. Bet tas atsisakymas buvo atgrubus rankom paruoštas ir išsiuntinėtas, kad jis labai vėliai pasiekė Naujienas.

Nors jau šaukštai buvo po pietų, bet mes tą pranešimą įdėsim, kad skaitytojai pamatytų ALTO poziciją šiuo reikalu. Geriau vėliau, negu niekad.

Džiugu pastebėti, kad nė vienas žinomesnis ALTO tarybos narys nebuvo atvykęs į jėzuitų centrą, nebendradarstį pro piketininkus, kaip tai darė Draugo ir kitų redakcijų nariai.

Jeigu kuris buvo atvykęs, tai išvydęs piketav. lietuvių kuris buvo atlikęs, tai pamatęs piketavusius lietuvių

ir pamatęs jų plakatus, tai grįžo arba kurį laiką užsines šviesas, sėdėjo automobilyje, ir sekė kas darėsi prie jėzuitų namų. Daugelis žmonių norėjo eiti į vidų, bet nenorėjo peržengti piketuojamos voros.

Ne tik džingų, bet manau, kad verta paminėti, jog šį kartą ALTO valdybos narių nesimatė piketuotojų tarp. Prie jėzuitų namų susirinko apie šimtas piketininkų, kurie nenutraukiama vora vaikščiojo nuo 56-tos gatvės iki jėzuitų centrą, buvo apie 300 lietuvių, kurie kalbėjosi su piketuotojais ir sustojusiais.

Man atrodo, kad ALTas turi eiti su didele lietuvių dauguma. Jeigu dauguma lietuvių buvo priešinga bet kokiems santykiams su okupuota statytiniais, jeigu dauguma piketavo, tai ir ALTO žmonėms reikėjo piketuoti. Visiems piketuotojams būtų buvę daug smagiau, jei ALTO valdyba būtų pakiusi plakatą į jėzuitų centrą žingsniuojantiems ateitininkams.

Piketavimas prie jėzuitų namų yra svarbus dalykas. Chicago lietuvių pareiškė savo valią. Niekas jų neorganizavo, niekas jų nekvieta, niekas jiems nepriminė, kad jėzuitai ir vėl sutiko išnuomoti savo apatinę salę atvykusiems Maskvos agentams. Lietuviai pajutę pavojų, viską padėjo į šalį ir ryžosi pareikšti protestą šitokiai bendradarbiavimo su okupuota politika.

Lietuviškoji visuomenė suprato pavojų, susirinko tvarkingai, išklė plakatus ir pranešė ne vien atvykusiems, bet kiekvienam skaityti mokančiam, kad nieko iš to nebus. Kas galėjo nesuprasti, tam žodžių paaiškino.

Šiuo atveju įdomiausia yra tai, kad kita lietuviška spauda užmerkė akis ir nieko savo skaitytojams nepranešė apie atvykusius 4 komunistus, jų kalbas Tabor farmoje ir jų eilėraščių skaitymą jėzuitų centre. Apie aiškinimą, kaip reikia kritikuoti lietuvių literatūrą, taip pat nieko nepasakytą, tarytum nieko nebūtų įvykę.

Atvykusieji buvo baimės apimti. Jėzuitams tap pat nebuvo aišku, ko teks laukti. Bet kuriam galui lūkurioja tie, kurie turėjo aiškų ir garsų balsą pareikšti.

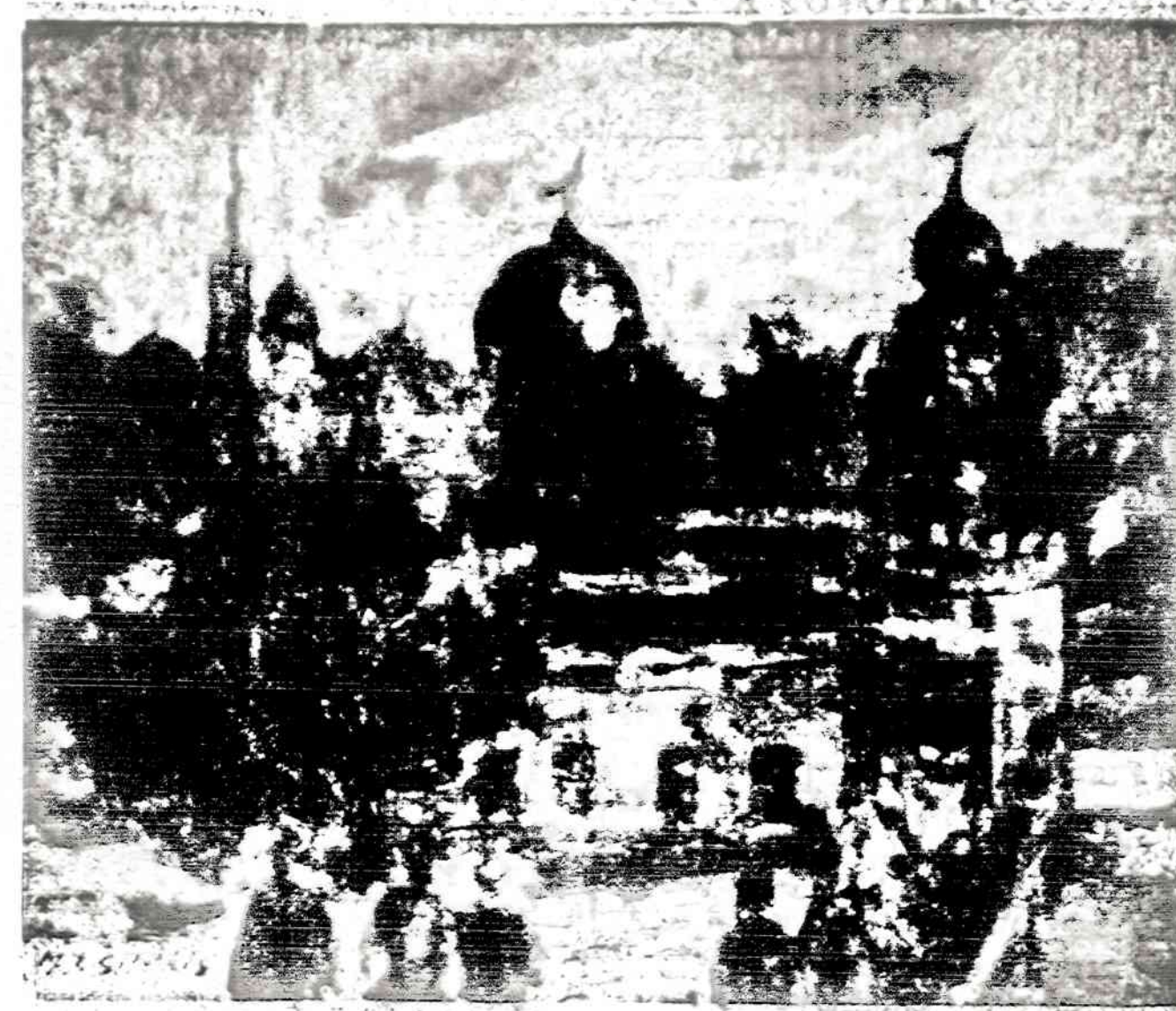
— Esamė priešingi komunistų kalboms. Jaunimo Centre!

Naujienos yra vienintelės, kurios aiškiai šį reikalą aprašė ir Amerikos lietuvius informavo. Dėl to Naujienos gali skaudžiai nukentėti. Bet Naujienos niekad faktų neslėpė. Jie privalo būti žinomi visiems lietuviams.

Jeigu Naujienos nukentės, tai lietuvių dar skaudžiau nukentės. Lietuviai liks be akių ir be ausų. Jie neturės progos paskaityti žinių apie gyvenimo tikrovę, jie girdės tikrai gandus.

Gerokai po septynių, bet dar toli iki aštuonių, piketuotojų takas buvo pilnas, gali pasakyti, kad buvo užgrūstas. Užgrūstas ne piketuotojais su palakais, bet žmonėmis, norėjusiais pasiklausyti, ką naujo komunistai pažįstantieji, galėjo užgirsti ko jie nežinojo. Jiems buvo aišku, kad buvo kitos lūpos, bet jie norėjo patirti, ar buvo kokia nauja mintis, koks naujas argumentas, ar buvo bent vienas naujas aiškinimas.

Atėjusieji nustebė, kad rado piketuotojus, nešiojančius plakatus, įrašytus įvairiausių obolsius. Jiems nereikėjo eiti pirma. Piketuotojų linijos jie neperžengė. Iš įvairiausių Chicago piliesčių jie atvyko iki jėzuitų centrą, bet toliau nė žingsnio. Vienas kitas užkalbėjo piketuotojus, norėjo patirti, kaip galėjo jie susiorganizuoti ir čia atsirasti su plakatais, kada niekur nebuvo pranešta apie piketavimą. Apie atvežtas naujas komunistinės lūpos garsino Draugas bet apie piketavimą niekur nebuvo nė žodžio.

Mikas Šileikis

Riverside Parkas (šilėlis)

ETNINIŲ GRUPIŲ KONFERENCIJOS SIMPOZIJOS

Savo centrą Vasingtone turiu JAV konfederacija rugsėjo 27 d. Rayberr vėliavoje. Kiti tolimo kelio, turės savo suorganizuotą požiūrį, kaip šviesos federacijos suvažiavimo programon įtraukti keli is okupuotos Lietuvos atkviesti kalbėtojai. Kartingis okupuotos Lietuvos niekas legaliai negali atvykti be okupuotos Lietuvos, o išleidamas įvairių programatikų ir užsienio okupuotos turi savus tikslus. Amerikos Lietuvių Taryba nori atkreipti dėmesį, kad pagal Lietuvos laikinimo veiksmų nustatytą bendravimo gaires reikėtų vengti veiksmų, galinčių pakenkti Lietuvos valstybiniam testui, ar tautos išlaisvinimui okupacijoje.

DEL KALBĖTOJŲ IS OKUPUOTOS LIETUVOS

Spauldoje 1985 m. rugpjūtį 31 d. buvo paskelbtas šitoksai Amerikos Lietuvių Tarybos

konferencijos. Dėmesį išvijo lietuvių pakartotinai atkreipė Amerikos Lietuvių tarybos dėmesį, kad Santaros — šviesos federacijos suvažiavimo programon įtraukti keli is okupuotos Lietuvos atkviesti kalbėtojai. Kartingis okupuotos Lietuvos niekas legaliai negali atvykti be okupuotos Lietuvos, o išleidamas įvairių programatikų ir užsienio okupuotos turi savus tikslus. Amerikos Lietuvių Taryba nori atkreipti dėmesį, kad pagal Lietuvos laikinimo veiksmų nustatytą bendravimo gaires reikėtų vengti veiksmų, galinčių pakenkti Lietuvos valstybiniam testui, ar tautos išlaisvinimui okupacijoje.

ALT Pirm. T. Blinšnubo, Suakimimas Ateitininkų Kongrese

Bet įvyko dar svarbesnis dalykas. Keli piketuotojai aiškino sutikties pažįstantiems dėl ko, jie piketuoją, visose salygatvose ir plačioje gatvėje pasigirdo Chicagoje pažįstamo daktaro balsas:

— Tegyvuoja kanauiminkas! Valio! Valio! Už sekundės visa minia pakartojo tą patį obalsį, tik tai visa tai buvo padaryta tokiu stipriu balsu, kad sudrebėjo lietuvių statytos jėzuitų mūro sienos. Kelios pėsčios, stovėjusios prie durų, sulindo į vidų ir užsidarė duris. Matyti, pabijojo, kad minia nepradėtų žingsniuoti į vidų. Bet minia dar kartą pakartojo tą patį obalsį, o "Valio, valio, valio!" aidėjo po visą apylinkę.

Senų Amerikos katalikų įkurto laikraščio dabartiniai redaktoriai, sulindę pro šonines duris, viduje drebo. Matyt, kad tas drebulys dar ir šiandien nepraejo, nes iki šio meto nė žodžio nepasakė savo puslapiuose.

Chicago lietuvių dauguma buvo su piketuotojais. Amerikos lietuviai tai turi žinoti ir imtis žingsnių, kad komunistų paskaitos laisvoj Amerikoje nepasikartotų!

Amerikos Lietuvių Tarybos pirminkas Teodoras Blinšnubas Ateitininkų kongrese Chicagoje rugsėjo 1 d. savo sveikinimo kalboje be kitų dalykų, pareiškė: — Paskatinti mūsų tautos 15 metų istoriją, kaip yra išpuoli vardu ir ateitininkų, kurie suėjo gausias aukas ant tėvų aukuro, kurie stiprino Lietuvos valstybę, pagrindus, kurie pasiekė, tautai dideliais darbais ir kultūriniais laimėjimais.

Amerikos Lietuvių Tarybos centre ir pakartotai ateitininkų šeimoms buvo ir yra aktyvus darbuotojas, is ateitininkų, kaip yra is vėlyvųjų, ALTas darbuotoja, kaip yra paramos. Ačiū jums už tai.

Norėdami, kad po šio Kongreso Ateitininkų Federacijos namais čia atstovų savo siekinų ryžis dar būtų stiprins veiklos būtas ir kartu vieningai su kiti "laime" nariais. Dievi padedant, artins. Toliau išlaisvinimo diena.

ALT Informacija

Projektuojama nauja alitumais. Žemės plotas statybos projektavimo institute jau baigta projekto dokumentacija netoli Elektrėnų namų alitumų statybai. Alitumai užims 48 hektarus. Tai bus didžiausias visame Pabaltij. Jau dabar apskaičiuota, kad tuose alitumose per metus išaugtų 620 tonų salotų, 730 tonų vynuogių, 6 tankiniai tonų agurkų.

Katinių laimėj. taure

Sočyje baigėsi Sov. Sąjungos buravimo varžybos. Kaunietis Gintautas Minca "476" jachtų klasėje gavo taure.

Rr. Jonas Balys

APIE LIETUVIŲ MITOLOGIJĄ BE FANTAZIJŲ

(Tesiņa)

Aiškinimas patrauklus, tik mes nežinome ar toks žodis "mitologika" kada nors mūsų kalboje buvo vartojamas. Dar sunkiau kitus jo aiškinimus suvirstinti. "Beaukuris" reiškias "Vėją" neaiškinama kodėl). Gal čia turima mintyje "sūkuryš".

Lietuvoje (ir kitur) tikima, kad vėjo sukury keliaujas koks demonas ("vehmas neša savo šeimai pietus") ar burininkas. Žmogus sviedė į sukury peilį, kuris dingo. Vėliau sutiktas žmogus su randu veide išmetinėjo, kam jį sužeidęs ir parodė turį jo peilį.

"Nosolas", anot Greimo, reiškias "nuosolų" (paslėpta, slapta, kaip vehmas) sutvėrimą. Apokritikai, A. J. Greimas tariasi viską galįs savaip pakeisti. Taip žinomoje dainoje, kur minimas "Ruginis su žvaginiu", jis lengva ranka "Ruginį" pakeičia į "Javinį". Vartojant tokį metodą, viską galima "išaiškinti". Tačiau yra skeptikų, kurie tokiais aiškinimais netiki, juos laiko nepateisinamais nei kalbinių, nei istorinių pažiūrių.

Keista, kad daug rašančio mitologiniais klausimais A. J. Greimo raštuose nepastebėjau cituojant Bostono "Lietuvių Enciklopedijos", kurioje

yra daug svarbių mitologinių straipsnių. Argi šis veikalas Paryžių neprieinamas? Jei Bibliothèque Nationale ir Sorbonos univ-to bibliotekos jos neturi, tai reikėjo profesorui Greimui pasirūpinti, kad įsigytų. Tai labai būtų naudinga ir jam pačiam.

GAMTOS GERBIMAS

Vienas senas graikiškas šaltinis lietuvių tiesiog vadina "pirolatrais" arba ugnies garbintojais. Tą patį patvirtina Dusbargas, Dingošas ir kiti kronikininkai. Tur būt nerasime tautos, kurioje nebūtų ugnies kulto pėdsakų.

Šiaip ar taip gamtos gerbimas iš seno yra pailiudytas istorinių šaltinių, tautosakos ir liaudies tikėjimų, išlikusių iki šių dienų. Garbino daugumą elementus: ugnį, ir vandenį, ypatingus akmenis, kai kuriuos medžius (ypač ąžuolą, gal dar uosį, liepą, šermukšnij). Gėrbė žalius, kaip dievų pasiuntinius. (Plg. vikingus, kurių mitologijoje ir mene gyvatė turėjo svarbų vaidmenį). Buvo šventi miškai, vadinami alka. Buvo šventi kalnai (Rambynas), upės ir ežerai (yra ir kelios upės šventoji vardu. Šventėžeris ežeras Dievytis ir kt.).

Smulkiau į tai nesigilinsime, pasistengdami bendra pastaba, kad gamtos kūnų ir elementų gerbimas turi daug panašumo įvairiose tautose, nes žmonių fantazija yra ribota ir vis pasirei-

šia panašiomis formomis. Kas kita medžių, augalų ir gyvulių gerbimas, jis labai įvairuoja.

METODOLOGINĖS PASTABOS

Mitologijos tyrinėtojas turi būti susipažinęs su etnologijos ir folkloristikos mokslo metodais ir jais vadovautis. Todėl archeologas ar kalbininkas nebus geras mitologas, nes yra skirtingi darbo metodai.

Koks nors semantikas tik niekuo pripaistys, išrasdamas negalimus dalykus, kai rašys, nieko nežinodamas apie epinės liaudies kūrybos dėsnius, kuriuos jau prieš keliasdešimt metų išaiškino danas Orel Orlis (1884—1917), paskelbdamas savo garsų straipsnį "Epische Gesetze" (1909).

Etnologijos metodiką sukūrė Paul Ehrenreich, vokiečių ir folkloristikos metodiką — suomis Kaarle Krohn.

Literatai į mitologiją žiūri tik kaip į fantastinę kūrybą, tai per siauras požiūris. Sociologai mitologijoje ieško ir matė per daug "socialinių santykių" atspindžių.

Geriau yra su istorikais, kurie išmoka kritikai žiūrėti į esamas šaltinius bei jų patikimumą. Kadangi J. Basanavičius pasakė apie T. Narbuto sukurtą neva lietuvišką "mito apie tvaną", kad tai būtų labai graži pasaka, jeigu ji nebūtų pramanyta raštingų žmonių. Tačiau ir būdamas istorikas mūsų Petras Klimas pateko įlenko A.

Mierzynskio vienašališkos teorijos įtakon.

Semantikai viską paremia dienovardžio kai po žodžio nagrinėjimu, ieškant jo prasmės, nes sako, kad "jis ką nors reiškia". Žodžiai įvairiais būdais atsiranda. Semantikai nekreipia dėmesio į kalbininkus surastus istorinius gersų kaitos dėsnius, pvz. iš "audėja" negalėjo atsirasti "ausėja", ar atvirkščiai. Panašiai žodžių kilmės ir prasmės dievų varduose ankščiau ieškojo Grienbergeris (labai atsargiai) ir mūsų Setala, Frankelis (labai atsargiai) ir mūsų "maverikas" Skardžius. Jis bandė išaiškinti vardu aitvaras, kaukas, perkūnas, laima ir kt. kilmę ir prasmę, priedamas įvairių išvadų.

Pagrindinis klausimas yra: ar tas dievo vardas nusakė jo funkcijas, ar yra tik priimolamai susidarys garsų junginys? Tautosakiniui svarbu, ne kaip jie pavadinami, bet kaip jie pavaičiuoti ar įsivaizduoti, kaip vėjas, kaip jė dievo. Anot Skardžiaus, kad kartų ty kaitų vardu kilmės "sveiku protu" negalima išaiškinti ("Aidai", 1954, Nr. 5).

(Bus daugiau)

PATS SKAITYK IR KITUS PARAGINK SKAITYTI DIENRAŠTĮ "NAUJIENOS"

— Naujienos Chicago, Wednesday, September 25, 1985

H. VILLAS

VAKARŲ VEJAI

Modernios poezijos knyga. Kaina 5 dol. Minkšti viršeliai. Pasirašinė poezija, kai atsirašo pinigų tokio adresu:

Naujienos, 1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Westchester Community klinikos

Medicinos direktorius

1938 S. Mannheim Rd., Westchester, IL
VALANDOS: 3-9 darbo dienomis
ir kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2728

TEL. 233-4553

Service 461-8200, Page 06058

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPECIALYBŲ: AKIŲ LIGOS

3921 West 103rd Street

Valandos pagal susitarimą

Dr. ALG. KAVALIŪNAS

Vidinis ir kraujotakos ligų, Nechirurginis venų išsiplėtimo hemoroidų gydymas.

5540 S. PULASKI RD.

Chicago, IL 60629

TEL.: 585-2802

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS

KALBA LIETUVISKAI

2618 W. 71st St. Tel. 737-5149

Tikrina akis. Pritaiko skinius

ir "contact lenses".

Dr. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, POSLES IR

PROSTATOS CHIRURGIJA

2656 West 63rd Street

Valandos: antradienį 1-4 popietį,

ketvirtadienį 5-7 val. vak.

Ofiso telefonas: 776-2880.

Residencijos telefonas: 442-5546

Florida

DR. C. K. BOBELIS

Prostatos, inkstų ir šlapimo takų chirurgija.

5025 CENTRAL AVE.

St. Petersburg, Fla. 33710

Tel. (813) 321-4200

MOVING

Apdraustas perkraustymas

su įvairių statumų.

ANTANAS VILIMAS

Tel. 376-1882 ar 376-5996

PERKRAUSTYMAI

MOVING

Laidinai - Pilna apdrauda

ZEMA KAINA

Priman Master Charge

ir VISA korteleis.

R. JEREMAS. Tel. 925-9043

SOPHIE BARCUS

RADIOJOS SEIMOS VALANDOS

Šeštadieniais ir sekmadieniais

nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

Stoties WOPA - 1490 AM

transliuojamos iš mūsų studijos

Marquette Parko.

Viduje - Aldona Daukus

7159 So. Maplewood Ave.

Chicago, IL 60629

Tel. 778-1543

"Lietuvos Aidai"

KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ

Programos vedėja

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 8:30 val. vakaro.

Visos laidos iš WCEV stoties,

bangos 1450 AM.

St. Petersburg, Fla., 12:30 val. p.p.

ir WTIS stoties, 1110 AM bangos

2646 W. 71st Street

Chicago, Illinois 60629

Tel. 778-5374

SUSIRINKIMU PRANEŠIMAI

— Lietuvy žagarės Klubo po atostogomis narių susirinkimas įvyks šeštadienį, rugsejo 28 dieną, 1 val po pietų Anelės Kojak salėje, 3400 So. Talman Ave. Nariai prašomi atsilankyti, yra daug svarbių reikalų aptarti. Bus ir vaishės.

Rozė Didžgalvis rašt.

Lietuvoje dabar įsivertinusi trinarė oficiali lietuvių asmenvardžių sistema: vardas, pavardė ir tėvo vardas. Senovėje, iki atsirandant pavardėms, lietuviai turėjo vien vardus. Jie buvo daugiausia dvikamieniai pvz.: Nar-tautas, Vaišvilts, Mingaila, Vy-tautas, Tautvaldas ir t.t.

Krikščionybės įvedimas (Aukštaituose 1387 m., Žemaitiuose — 1413 m.) paspartino naujų pavardžių sudarymą ir greta senųjų ėmė rasti svetimos kilmės krikščioniškieji, daugiausia šven-tųjų vardai: Jonas, Petras, Juo-zapas, Ona, Anelė ir t.t.

Lietuvoje kūrėme ir visiškai naujus vardus. Taip atsirado Rasa, Svajonė, Melė, Angus ir pan. Be tautiškų, krikščioniškų ir durtinių Lietuvoje yra var-dų atėjusių iš literatūros, pvz., Gražina, ir iš kitų tautų vardai.

INŽ. RAIMUNDUI MIŠAUSKUI IŠKELIAVUS I ANAPILI

JIS GYVENO LIETUVOS LAISVĖS VILTIMI IR TARNAVO DEMOKRATIJAI

Didžiū lūdesiu širdyje buvo sutikta žinia, kad po sunkios ir gana ilgos ligos mirė inž. Raimundas Mišauskas. Jis mirė š. m. rugsejo mėn. 11 d. Vėteranų ligoninėje. Tenka pasakyti, kad skaudu, liūdna ne tik velionio artimiesiems, žmonai Sofijai, tėveliams — Teofilui ir Zigmui Mišauskams, bet ir jo draugams, kaimynams: taip anksti netekusio tautos lietuvių, išklimo demokratinių principų gynėjo. Raimundas mirė sulaukęs vos penkiasdešimt penkis sulaukio metų. Jam iškeliavus liko apčiuo-piama spraga Lietuvos laisvės vilties puoselėtojų ir demokratijos idealo skleidėjų gretose.

Raimundas nuo jaunystės dienų įsirišio į lietuvišką gyvenimą, jis tvirtai žengė Lietuvos kė-lių, lietuvių skautų gretose. Jis buvo aktyvus skautas, skautų vieneto vadovas, pakeltas į pa-keitininko laipsnį. Savo laiku priklausė Chicago skautininkų ramoveliui, kuriai atidavė savo skau-tišką ir tautinę duoklę.

Inžinierijos mokslo baigęs tar-navo JAV armijoje, parašutininkų dalinyje. Jo pastangos, pasi-žymėjimas pareigingumas buvo vadų pėstebėtas ir aukštai gver-

timas — jis buvo pakartotinai apdovanotas JAV armijos aukš-tais atžymėjimo ženklais. (Ten-ka maloniai pastebėti, kad Rai-mundas buvo net entuzistas pa-rašutininkas. Jo liudinių tėve-lių teigimu, Raimundas turėjo giliai pasieptą mintį, kad būda-vus parašutininkas, galimai ka-sauskams, bet ir jo draugams, jis pirmas galeja nukelti i Lietu-va, padėti tautai vadovoti iš žiau-das Rusijos komunistinės vergi-jos. Tai tikrai šviesus, patrauk-lus pavyzdys, įsimėjai karta, kaip reikia mylėti Lietuvą iš to-les. Raimundas, net ir iš kario tarnybos pasiūles, savo lais-valaikį skyrė parašutininkų ren-gimui, jis mokė parašutininko mokslo ir meno apylinkės jaunimą.

Tad ir tarlama, jog Raimundo tautinis idealizmas ir demokratiškas nusiteikimas nešti demokra-tijos palaimą rytų tautoms, švie-čia aiškiai stipriai, tarsi didelė žvaigždė šių dienų pragmatiško žmogaus nakties padangėje... Velionis buvo pašarvotas But-kus-Vasaitis laidotuvių koplyčio.

ie Cicero, kur ji giliu liudėjimu širdyje atsiveikino draugai, bendradarbiai, kaimynai ir JAV karo vėteranai, organizacijų ats-tovai.

Skt. Z. Juškevičienė atsivei-kino Velionį jautriu poetiniu žo-džiu, jį atsiveikino kaip skautų, bės kelio bendrakeleivį, — idė-los draugą. Ji priminė Velionį, buvusį Korėjos karo vėteraną, — j ten užėjus demokratijos pa-laimą.

K. Tautkus atsiveikino Velio-nį Melros parko Lietuvių klubo vardu ir pareiškė gilią užuojau-tą liudinciai šeimai. V. Šimaitis atsiveikino Velionį kaimynų ir artimų draugų vardu, kapuose, prie duobės. Buvo pasirėngusi tarti atsiveikimo žodį ir R. 'B-nės atstovė, A. Repšienė, bet kažkas paskubėjo — pradėjo gie-doti giesmę, Marija, Marija, tai taip ir liks jos nešakytas jaus-mas, nepareikšta pagarba taip garbingą gyvenimo kelią nueju-siam, šviesios atminties Raimun-dui.

Laidotuvių apeigos buvo už-baigtos užskleistos dalyviams su-giedojus Lietuvos himną.

Raimundai, giliai įspaudę sa-vo gyvenimo pėdas didžiųjų ide-alių kelyje, ramiai iškis šio mums draugogo, demokratinio krašto žemėje.

Laidotuvėse dalyvavo apie pus-antro šimto žmonių, arti šio skai-čiaus žmonių dalyvavo ir laidotuvių pietuose, kur visi buvo ma-lonai, širdingai priimti, pavaišin-ti Velionio žmonos Sofijos ir jo rėvelių, ponų T. ir Z. Mišausku.

Netenka abejoti, jog visi buvu-sieji šių laidotuvių dalyviai nuo-sirdžiai užjaučia Velionies arti-monius, taip anksčiau netekusius jayimo vyro ir vienturčio še-naus. Velionio Raimundo arti-miesiems priklauso gili užuojau-ta ir šio rašinio ir autorės pro-memoria.

Z. Juškevičienė

o Pasaulis yra pilnas tikslų ir įtikinančių įrodymų, kurie yra klaidingi.

(Henri de Montherlant)

o Kas yra diplomatas? Tai toks žmogus, kuriam mokama gera alga už tai, kad ilgai pagal-votu kol nieko nepasakys.

(Madeel Proust)

A. + A.

MIKE MAKSVYTIS

Gyv. Chicagoje, Brighton Parko apylinkėje.

Mirė 1985 m. rugsejo 23 d., ryte, sulaukęs 68 me-tų amžiaus. Gimęs Lietuvoje, Salantų mieste.

Amerikoje išgyveno 28 metus.

Paliko nuliūdime: žmona Alfreda, pagal tėvus Mirovaitė; 2 seserys: Birutė Tamošiūnienė su šeima, ir Aldona Vyšniauskienė su šeima; brolis Juo-zas su šeima, gyv. Australijoje bei kiti giminės, drau-gai ir pažįstami.

Trečiadienį nuo 5:00 val. iki 9:30 val. vak., ket-virtadienį nuo 2:00 val. iki 9:30 val. vak. kūnas bus pašarvotas Gaidas-Daimid koplyčioje, 4330 S. Ca-lifornia Ave.

Penktadienį, rugsejo 27 dieną, 9:00 val. ryto bus ydimas iš koplyčios į Nekalto Prasidėjimo parapi-os bažnyčią, o po gedulingų pamaldų bus laidojamas lietuvių Tautinėse kapinėse.

Visi a. a. MIKE MAKSVYČIO giminės, drau-gai ir pažįstami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti lai-dotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsiveikimą.

Nuliūdė lieka: Žmona, seserys, brolis.

Laidotuvių direktoriai: Dovydas Gaidas ir Ge-raldas Daimid. Tel. 528-0440.

GORDON

Funeral Home and Cremation Service

Charles Stasukaitis

FD. LE.

(312) 226-1344

1729 S. Halsted St.

Chicago, IL 60608

24 Hour Service

EUDEIKIS

GAIDAS - DAIMID

SENIAUSIA IR DIDZIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE

Tel. 927-1741 - 1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas 523 0440

MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef. 476-2345

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

AIKSTES AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

VANCE FUNERAL HOME

1424 South 50th Avenue

Cicero, Ill. 60650

Tel.: 652-5245

TRIŲ KOPLYČIŲ LAIDOJIMO SERMENINE

Patarejai ir laidojimo direktoriai:

JEAN VANCE ir GEORGE SORINI

Aikstės automobiliams pastatyti

STEPONAS C. LACK ir SŪNUS

LACKAWICZ

Laidotuvių Direktoriai

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213

11028 Southwest Hwy., Palos Hills, Illinois

Tel. 974-4410

VASAITIS-BUTKUS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue

Cicero, Illinois

Telefonas — 652-1003

Nature's Remedy

for GENTLE, OVERNIGHT RELIEF OF CONSTIPATION

Need time you need a laxative, get relief the Nature's Remedy way. Gentle. Overnight. Its natural active ingredients are so dependable you will take Nature's Remedy tonight and feel better tomorrow.

